

Ernek a számnak az ára 30 fillér.

Negyvennyolcadik évfolyam.

13. szám.

Debrecen, 1928 március 31.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

A kicsiny nyáj országa.

Lukács 12: 32. Ne félj te kicsiny nyáj; mert tetszett a ti Atyátnak, hogy néktek adja az országot.

Ez az ige virágvasárnap ige. Királyi szózatként hirdeti a Jézus nyomán örvendező zarándokseregnek, hogy az ország, az Istennek királysága, amelynek trónusát a virágvasárnap nagy Bevonuló állítja föl e világ fölött, Isten jótetszéséből neki, a kicsiny, a világ szerint együgyű és elvetetett nyájnak adatott. De ugyanekkor hatalmas figyelmeztetés is ehhez a virágvasárnap igehez, amelybe be kell állania minden komoly keresztyénnek: „*el ne felejtőd, hogy kicsiny vagy és el ne bízd magad!*”

Nem lehet azt elégszer elmondani a mai keresztyéneknek sem, hogy a keresztyénség sorsa a földi világban mindig a *kicsiség, a szegénység, a zarándokság volt és mindörökre az is marad.* „*Tekintsétek csak a ti hivatástokat, atyámfiak, hogy nem sokan hívtak bölcsék test szerint, nem sokan hatalmasak, nem sokan nemesek.*” (1. Kor. 1: 26.) A Jézus igazi nyája sohasem azokból kerül ki, akiket ez a világ okosoknak, előkelőknek és tekintélyeseknek tart. Ne csaljon meg bennünket az, hogy az Ő nevére elnevezett keresztyén egyháznak voltak és vannak előkelő tagjaik és pártfogóik, volt és van több-kevesebb világi hatalmuk és befolyásuk, volt és van nagyszerű gondolatrendszerek, mély és magasztos bölcseségű eszmeviláguk. Mindez nem a keresztyénségből magából, hanem a keresztyénségnek a világgal való érintkezéséből állott elő, amit bizonyít az is, hogy a keresztyén egyháznak a saját történelmében alig volt nagyobb tehertétele, mint a *saját* előkelősége, a *saját* hatalma és a *saját* filozófiája, — amelyek nagyon sokszor a fejére nőnek és több-kevesebb időre elfojtották benne a Krisztus lelkét. *Ahol igazi keresztyénség van, ott mindörökre kisebbség van és lesz, világ szerint való gyöngecség és oktalanság van és lesz!*

Minekünk keresztyéneknek, a virágvasárnap ige Király kicsiny nyájának éppen ezért nem szabad azt gondolnunk, hogy mi *magunkban* érünk valamit és hogy mi a valódi keresztyénség elveit a *magunk*

erején egyszer majd többségre és uralomra fogjuk e világban juttatni. Minekünk éppúgy nem hazánk ez a világ, amiképen annak a maroknyi virágvasárnap ige zarándokcsapatnak nem volt hazája Jeruzsálem. Minekünk minden erőnk és minden értékünk abban az Egyben van, aki ott, az élünkön halad. Ha minékünk nem Ő volna a Királyunk, semmi sem volna nevetségesebb, mint azok az elvek, amelyeket mi a világban képviselünk s azok a követelések, amelyeket mi a világgal szemben felállítunk, hogy ebben a világban a szeretet legyen az úr a gyűlölet helyett, az igazság a hazugság helyett, a tisztaság a tisztátalanság helyett, a lélek hatalma az erőszak helyett. Hozsánázó virágvasárnap ige keresztyénség: nem hallod a sátáni gúnykacajt, amellyel ezekre a te jámbor, nevetségés és korlátolt igényeidre ez előkellő, a hatalmas, a bölcs világ felel? Halld meg csak és értsd meg! És azután alázd meg magadat, te kicsiny, ütött-kopott, együgyű nyáj: gondold meg, egy csapásra, hogy szétbogarzanál és hogy szétzüllenül te, ha egyszer megszűnnék az éleden haladni az, aki a te Pásztorod s ezért Vezéred és Királyod is. Akiben van minden erő, minden méltóságod és minden bölcsességed!

Virágvasárnap népe: ne csak hozsánával ünnepej, hanem elmélyült alázattal a te Királyod előtt s megújított ragaszkodással a te Királyodhoz!

R. I.

A külföldi protestánsok tájékoztatása.

A protestantizmus közösségének érzete mind erősebben meggyökerezik a lelkekben. Ezzel együtt az a törekvés is, hogy a protestánsoknak, közös, nagy céljaik érdekében és hatalmas ellenfelekkel szemben minél jobban össze kell fogniok és támogatniok egymást. A solidaritást mindig érezte ugyan a világ protestantizmusa s alkalomadtán jelentős segítségben is nyilvánította, nálunk is többször, de nem volt az tartós, folytonos s inkább csak időhöz kötött és aktualitásokra szorítkozott. Újabban, a gyors közlekedés révén is, a közösség állandóságát igyekeznek megteremteni és megszilárdítani nemcsak hitvédelmi és charitatív célokból, hanem

hogy a protestáns egyházak a különböző országokban a hitre, erkölcsre, istenitiszteleti eljárásra, fegyelemre és szervezetre nézve is ébresztőleg, elevenítőleg, sok esetben irányítólag hassanak egymásra. Tudjuk, hogy ez a hatás nálunk is örvedetes jelenségekben mutatkozik.

Mindezek arra indítanak bennünket, hogy a protestáns solidaritás nagy gondolatát ne csak szóval hangoztassuk, hanem cselekvőleg minél nagyobb mértékben ápoljuk és fejlesszük. Minél teljesebben igyekezzünk belekapcsolódni a nagy protestáns közösségbe! Soha sürgetőbb és életbevágóbb szükségünk nem volt talán erre, mint jelenleg a trianoni béke mostoha, zord idejében. Hiszen nem egy messzeblátó, vezető férfiútól hallottuk már hangoztatni, hogy országunk integritását elsőrenden a külföldi hatalmas protestáns nemzetek segítségével nyerhetjük vissza. Az egyházi életünkre gyakorlandó jótékony hatás mellett tehát ma nemzeti nagy céljaink szolgálatát is várhatjuk a külföldi protestánsokkal való benső, meleg, állandó érintkezéstől és közösségtől.

Egyházi vezérférfiaink s azok élén püspökeink dicséretreméltó módon törekednek is a külfölddel való állandó kapcsolatot fenntartani s azt egyházunk és hazánk javára értékesíteni. Egyháztársadalmi alakulatok és szervezetek is működnek e téren. Munkásságuknak már eddig is szép és számbavehető eredményét látjuk. A magyar protestantizmus soha ennyire nem volt központja a külföldi hitrokonok érdeklődésének és rokonszenvének, mint manapság. Ez nemcsak tőlünk távol nyilatkozik meg, hanem nagy számmal hozza ide közénk külföldről hittestvéreinket, hogy közlő és szemekkel lássák azt a szerencsétlen állapotot, amelybe bennünket a háború utáni békediktátum taszított. Ők sok szívreható impressziókkal távoznak el tőlünk, sok érdekes tapasztalatot és följegyzést is visznek magukkal, de mindezek csak széteső részletek, mozaikdarabok a magyar protestantizmus multjából és jelenéből. Összefoglaló, tiszta képet nem nyernek a külföldi protestánsok belőlük. — De ha nyernének is, néhányan vannak csak az idejövők a nagy külföldi protestáns tömegben, amelyet helyzetünkről felvilágosítani és tájékoztatni elsőrendű feladataink közé tartozik. Mert, sajnos, még mindig kevéssé, jó, ha rosszul nem ismernek bennünket. Tőlünk is mennek propaganda útra vállalkozó, nyelveket tudó, lelkes férfiak, akik külföldön magánúton és nyilvános előadásokkal szolgálják egyházunk és hazánk ügyét. Mindez nagyon szép, de még korántsem elég. Mindnyájunknak éreznünk és, amennyire módunkban van, munkálnunk kell a külföldi protestantizmussal való kapcsolatot és annak magyar prot. egyházunkról s ami tőle elválhatatlan, magyar hazánkról való minél teljesebb tájékoztatását. Azoknak, akiknek nyelvismeretük megengedi és akik vagy külföldi tanulásuk alkalmával vagy másképen ismerősöket és barátokat szereztek ott, egyenes kötelességük az ismerősök, barátok és külföldi sajtóorganumok útján a tájékoztató propaganda.

Különösen Debrecent a multból is nagy alakok

és erős tradíciók sarkalják a külföldi protestantizmussal való szoros kapcsolatra. Nem megyünk a messze multba, amikor az internacionális latin nyelv lehetővé tette a protestantizmusnak minél szélesebb körű érintkezését s amikor pl. egy *Halvani István* és egy *Budai Ézsaiás* neve a külföldön talán még ragyogóbb volt, mint itthon. csak legújabbban a *Révész Imre*, *Balogh Ferenc* és *Nagy Zsigmond* neveit említjük. Ők német, francia, angol, holland nyelven érintkeztek a külföldi tudósokkal és sajtóval. Leveleik és sajtóközleményeik által munkálták a külföldnek a hazai protestantizmus állapotáról való tájékoztatását. Ezt folytatja most a Révész Imre unokája, *dr. Révész Imre*, de folytatják az ország minden részében többen. Tisztelet nevének és elismerés nagyjelentőségű munkásságuknak. A sok közül lehetetlen ki nem emelnem mégis egyet, aki évtizedek óta a legszorgalmasabban és kiváló eredménnyel írja német és francia lapokba tájékoztató cikkeit és tanulmányait, s aki bárhol olvas a külföldi sajtóban magyar prot. egyházunkról valamely valótlán és tényeket ferdítő közleményt, nem resteli a fáradságot, hogy nyomban helyre ne igazítsa a jó- vagy rosszhiszeműen világgá röpitett valótlanságot. Ez a férfiú *dr. Rácz Lajos*, a sárospataki főiskola kitűnő tanára, akinek a külföldi protestantizmust informáló kiterjedt munkásságát nem lehet kellőképpen méltányolnunk. A testvér ág. ev. egyházban is sokan, buzgón és eredményesen működnek ezen a téren.

Újabbban az a gondolat vetődött fel s nyert részben megvalósulást, hogy a külföldi nemzetek protestánsait saját nyelvükön irt és kiadott folyóiratok közleményeivel ismertessük meg főként jelen állapotunkkal s hívjuk fel figyelmüket a multban való kapcsolatokra és arra a hatásra, amelyet a magyar protestantizmusra gyakoroltak. Ez nagyon hasznos törekvés. Emellett azonban szükségesnek mutatkozott olyan művek előállítása, amelyek egysegesen, rövid összefoglalásban tárgyalják a magyar protestantizmus mult és jelen állapotát. Ilyen műveknek a külföld nagy hiányát érzik. Ezekből nyer egységes, tiszta képet prot. egyházunk történetéről és mostani helyzetéről. A német közönség *Bauhofer György* érdemes munkája óta (*Geschichte der evang. Kirche in Ungarn 1859*) alig olvasott összefoglaló történetet a magyar protestantizmusról. Tudjuk, hogy ez sem teljes, akkor se széles körben terjedt el, azóta pedig csak könyvtárakban kapható. Angol nyelvre lefordította *dr. Nánásy Lajos*, perth-amboyi lelkész *Balogh Ferenc* középiskolai tankönyvét: *A magyarországi protestáns egyházak történetét (History of the Reformed Church of Hungary 1906)*, de ez még szűkebb körben terjedt el s ma szintén csak könyvtárakban található.

Ily körülmények között a Protestáns Világszövetség mult évi magyarországi konferenciája alkalmára óhajtott már *dr. Ravasz László* püspök egy angol nyelvű művet irtatni és kiadatni a hazai protestantizmus mult és jelen állapotáról. Ez a mű akkor, gátló okok miatt, nem készülhetett el.

de, mi
jelent
prot.
rek do
Imre.

J. Ist

János

misszi

Bevezé

mely

hitest

magya

figyelm

Bizony

fényes

brittan

fontos

U

évben

ven e

tantis

ismer

dr. R

készít

Terjes

Bund

hogy

mást

protes

80-na

támla

örven

ség a

ban

(Stut

rövid

tantis

prote

hane

tekin

Euró

mely

lapja

áttek

nelm

állap

tism

sors

a pr

sen

reim

dul

lisch

egy

birál

totta

közö

péld

de, mint a legnagyobb örömmel olvastuk, megjelent most nemrégén s egyik jelentős eseménye prot. irodalmunknak. Az anyagot elsőrangú mesterek dolgozták fel. A mult történetét *dr. Révész Imre*, a protestantismus jelen helyzetét *dr. Kovács J. István*. — A fordítás munkáját *dr. Viktor János* végezte s felülvizsgálta *Beveridge* skót missziói lelkész. Így a fordítás is tökéletes. — Bevezetést *Ravasz László* püspök irt a műhöz, mely arra van hivatva, hogy az angol nyelvű hittestvéreket szerte a világban tájékoztassa a magyar protestantismusról és felénk fordítsa figyelmüket, rokonszenvéket és segítő actiójukat. Bizonyára hallani is fogunk majd az általa elért fényes eredményről. E mű propaganda-területe Nagybritanniára és Északamerikára terjedvén ki, óriási fontosságát nem lehet eléggé hangsúlyoznunk.

Ugyanilyen propaganda céllal adott ki a mult évben a *Bethlen Gábor Szövetség* is német nyelven egy összefoglaló történeti művet (*Der Protestantismus in Ungarn*, Berlin, 1927). Erről rövid ismertetést irt e lapban *ri*, aki, tudvalevőleg *dr. Révész Imre* (1927 aug. 27). A művet alóírott készítette s *dr. Horváth Béla* fordította németre. Terjesztését a Berlinben székelő *Evangelischer Bund* vállalta el bizományban. Ismertetés végett, hogy a német prot. közönség ilymódon is tudomást vegyen róla, megküldötte a német birodalom protestáns lapjainak és folyóiratainak (több mint 80-nak). A *Bethlen Gábor Szövetség*hez számos támlapot küldtek már ezekből a lapokból, amelyek örvendeznek, hogy végre olvashatja a német közönség a magyar protestantismus történetét s általában elismerőleg szólnak róla. A „*Der Evangelist*“ (Stuttgart 1927 dec. 20.) pl. ezt mondja:¹

„Végre nyujtanak a német olvasóknak egy rövid és megkapóan irt történetet a magyar protestantismusról. Aki olvassa, az nemcsak a magyar protestantismust ismeri meg a maga jelentőségében, hanem a magyar népet is egész más szemmel tekinti. A magyar protestantismus nyugati és keleti Európa között valóságos martyrtörténetet élt át.“

A *Christentum der Tat* (Dessau, 1928 febr. 5), mely az anhalti tartományi egyháztanács hivatalos lapja, ezt írja: „A szerző a jelen füzetben értékes áttekintést nyujt a magyar protestantismus történelmi kifejlődéséről, változatos sorsáról és jelen állapotáról. Az egész birodalom (német) protestantismusa élénk részt vesz a magyar protestantismus sorsában és teljes erejével támogatja. A jelen mű a protestantismusért lelkesülő előadásával különösen alkalmas arra, hogy az egész világ hittestvéreinek legelénkebb érdeklődését fölkeltse.“²

Több érdekes kívánság és megjegyzés is fordul elő a német lapokban. Az egyik pl. (*Evangelische Wahrheit*, Hannover, 1927 nov.) a lutheránus egyház történetét szerette volna jobban kidomborítani s várja is, hogy lutheránus oldalról hozzálátnak ehhez a feladathoz. — A másik a magyar hitsorsosok azon becsületes igyekezete feletti örömet fejezi ki, hogy Luther Márton országában az ő nyelvén szólnak a protestánsokhoz (Prot. Rundschau, Berlin, 1927 okt.). Egy harmadik (*Die Wartburg*, Berlin, 1927 szept.) nem mindenben osztja a mű politikai álláspontját s azt óhajtotta volna, hogy a magyarországi helyneveket német nyelven irtuk volna. Van olyan is, amelyik a magyarországi baptistákról és methodistákról is szeretett volna hallani.

Egyesektől is kapott és kap a *Bethlen Gábor Szövetség* szinte publikálásra méltó leveleket, még Svédországból is. Tollunk hegyére kívánczik különösen egy német orvos leveléből ez a nagyon figyelemreméltó részlet: „A jelen mű rendkívül megnyert engem. Csak most, ennek átolvasásakor látom, hogy micsoda előítéletekkel tanultam meg a világtörténelmet. Egy nép sines kellően tájékoztatva a másik felől. A Habsburg-házat állandóan úgy irták le előttünk, mint a keresztyenség előharcosát az izlam ellen. Egészen meg vagyok lepve, mikor olvasom, hogy milyen nagy szerepet játszott ebben Magyarország. — Megvallom, hogy Magyarország szerepét a török uralom ellen ebben a formában nem ismertem, különösen kevésbé ismertük Erdély szerepét. Most már értem, hogy miért ragaszkodnak a magyarok az ő ezeréves Szent István koronájukhoz. Az nem merő véletlenség, hogy az újraeledő Magyarország a protestantismus két ágára támaszkodik. A protestantismus jelenti a gondolkozást és a jellemerőt. . . Ecclesia non sinit sanguinem. Ez a példabeszéd jut eszembe, ha arról a vérvádról olvasok, amelyet a pápa (papismus) Magyarországon magára vont.“

Ez a levél annak a helyes voltát is bizonyítja, amit művem írásakor szemem előtt tartottam, hogy t. i. a magyar protestantismus multjával kapcsolatban a hazai történelmet is lehetőleg megismeressem, gondolván, hogy csak így érti meg a külföldi közönség a mi rengeteg küzdelmen átvergődő, martyrt prot. egyházunk történetét. Propaganda célból épen ennek a küzdelemnek és martyromságnak kiemelésére törekedtem. S lám a német orvos s bizonyára vele együtt mások is most már másképp néznek és értékelnek bennünket.

Még egyházhistóriai tekintetben is számolhatok már be művem eredményéről. A rajnamenti Honnef egyházköztség lelkésze (*Josten*) kért adalékokat egy nevezetesebb exulans lelképásztorról, aki Németi országban superintendesi tisztségre emelkedett. Erről és németországi sorsáról ő értesített. Adatam a *Rácz Károly* művében (*A pozsonyi vértörvényesek áldozatai*, Lugos, 1889), sem a *Prot. Szemle* 1925. évi folyamában (*A magyarországi prot. exulans-irodalom a XVII. században*) nem találhatók. Kölesönös kutatás és tudósítás révén tisztázhatjuk talán ezt a kérdést is.

A külföldi protestantismus tájékoztatását minden erőnkől folytatnunk kell. A propaganda füzeteket minimális árban, vagy épen ingyen kellene terjeszteni, hogy minél többen hozzájuk jussanak.

¹ A német szöveget magyar fordításban közlöm.

² A *Protestáns Szemle* márciusi számában elítélő bírálat jelent meg művemről, mely többek között azt állította s ítéletét jóformán arra alapította, hogy a német közönség lenézi és mosolyogja ezt a művet. Íme a példa, hogy miként nézi le és mosolyogja meg.

A két legkiterjedtebb területen lakó protestáns népeknek (angol, német) immár módjukban van olvasni a történelmünket és jelen helyzetünket röveden, de a szükséghez mérten feltáró füzeteket. Okvetlenül kellene még ilyeneket kiadni hollandus és francia nyelven. Francia nyelven ugyan magyarországi látogatása után megírta a magyar kálvinizmus történetét a hírneves teológiai tanár s Kálvin nagyszabású életrajzának írója, *Doumergue Emil* (La Hongrie Calviniste. Toulouse, 1912), de ő csak egyik ágát ismerteti a magyar protestantizmusnak, azonkívül a legújabb, szomorú állapotát, természet-szerűleg, nem tárgyalja színes nyelven s nagy megértéssel írt műve, mely azóta könyvkereskedés útján, tehát a nagy közönségtől hozzáférhetőleg, kétségkívül, nem is kapható. A francia martyregyház pedig a hozzá hasonló magyar martyregyház iránt nagyon is érdeklődik s a franciák között, akiknek kiméletlenségét és ridegségét a békediktatunkor leginkább éreztük, jóakaró barátokat szereznünk nem könnyedén mellőzhető feladatunk.

Amit tehát a külföld tájékoztatására vonatkozólag tehet, bármily mértékben, bárki is közülnünk, ne mulassza el egyházunk és hazánk jövője érdekében megtenni. E tekintetben, mint a fentiekből látható, a kevés is sokat jelent. Legeredményesebb kétségkívül a propaganda-szervezetek céltudatos, rendszeres és állandó munkássága.

S. Szabó József.

Anyagi megerősödésünk.¹

Az államhoz való viszonyunk kérdéséről tartott előadást szentpéteri Kun Béla 1928 jan. 11-én, a budapesti teológiai tanárok konferenciáján. — Ennek az előadásnak a sommája — amint azt maga az előadó a Debreceni Protestáns Lap január 28-iki számában megállapítja — az, „hogy az állam segítségére való támaszkodásunk nem hozza meg a földi boldogságot . . . , a magunk erejére kell támaszkodnunk anyagiakban is . . . a legnagyobb probléma . . . a jó papképzés és a papok megfelelő helyre juttatása, ez megold minden problémát“.

Csakugyan az állam segítségére való támaszkodásunk nem hozza meg a földi boldogságot. Az állam, mint mindnyájan jól tudjuk, maga is szegény. Belátható időn belül nem fogja adhatni — ezzel tisztában kell lennünk — azt az anyagi támogatást, melyre méltán számíthatnánk s mely anyagi megerősödésünkhöz szükséges volna. Csakugyan a magunk erejére kell tehát támaszkodnunk anyagiakban is. Az a vigasztalásunk mindenestre megmarad, hogy a valóságos erő a magunk ereje, hogy a kívülről jövő támogatásnak mindig megvan az a hátránya, hogy függést eredményez.

A kérdés csak az, megvan-e a lehetősége annak, hogy meglévő anyagi erőinket úgy megszervezzük, hogy ennek nyomán anyagi megerősödésünk

¹ Ez a cikk lapunk előbbi számában technikai tévedés folytán erősen megcsönkítva jelent meg. Ezért szükségesnek tartjuk a nagyértékű cikket most újra, egész terjedelmében közölni.

södésünk, olyfokú anyagi megerősődéssel járjon, mellyel a jó papképzést és egyéb szintén jelentős céljainkat, a jó tanítóképzést, a papok és tanítók megfelelő javadalmazását, a hívők lelki gondozását, a sikeres belmissziói munkásságot, templomainknak, iskoláinknak, a paplakoknak, a tanítói lakásoknak rendbehozatalát és rendbentartását, újak építhetőségét, egyszóval a mainál intenzívebb egyházi élet anyagi előfeltételeit biztosítani tudjuk.

Szükséges volna mindenekelőtt intézményesen biztosítani azt, hogy egyházi ingatlanaink gazdasági kihasználása megfelelő legyen. Az ingatlanok házikézelése jogi személyeknek nem való. Egyházaknak különösen nem való. A haszonbérbeadások megfelelő voltát kellene tehát a mainál jobban biztosítani. Haszonbéri szerződési minták volnának kidolgozandók kis-, közép- és nagyobb ingatlanokra, melyek a haszonbérbeadásoknál alapul szolgálnának. Egyházi törvényeink olyképpen volnának módosítandók, hogy a haszonbérbeadásokhoz egyházmegyei-, nagyobb ingatlanoknál és illetve hosszabb időre történő haszonbérbeadásoknál egyházkerületi jóváhagyás kívántatnék meg. Ma, mint tudjuk a helyzet az, hogy pár négyszögöl ingatlan eladásához egyházmegyei és egyházkerületi jóváhagyás kell (E. T. I. 15. § b, 22. § l, 56. § k), holott bármekkora ingatlanok bármilyen hosszú időre történő haszonbérbeadása egyházmegyei és egyházkerületi jóváhagyás nélkül is érvényes. (E. T. I. 125. § c), csupán az alapítványi ingatlanoknál van az egyházkerületnek és a konventnek a haszonbérbeadásba beleszólása (E. T. I. 67. § m. és 75. § h).

Még jelentősebb volna az egyházi ingó javaknak, az egyházi pénzeknek szakszerű kezelését biztosítani. Biztosítani kellene, hogy az egyházi pénztárakban mindég csakis annyi pénz heverjen kamat nélkül, amennyi a mindenkori kiadások fedezésére éppen szükséges. Sok kicsi sokra megy. Az ilyképpen elveszett kamatok együtt jelentős tételt tesznek ki. Általában biztosítani kellene, hogy pénzkezelés mindenütt bankszerűleg történjék. Ha sikerülne valamely megfelelő pénzügyi részvénytársaságnak vagy a részvények nagy többségének a megszerzésével az egyház szolgálatába állítani, az államsegélyeket és más pénzbeli erőforrásokat ide irányítani, másrésztől egyházaink hitelgényeit e pénzügyi útján kielégíteni, megfelelő kautélák mellett ennek a pénzügyi intézetnek a működési körét kiterjeszteni: ez egyházunknak nagy erőgyarapodását jelentené. Ma a pénzügyi részvényeknek az ára igen alacsony. A vételár a pénzügyi intézet székházában vagy egyéb ingatlanában részben fedezve van. A felelősség tudvalevőleg a részvény névértékéig korlátolt. Kockázat nélküli vezetés mellett — ami intézményszerűleg biztosítandó lenne — a felelősség kérdése mem is válik aktuálissá. Debrecen sz. kir. város ugyanezt tette, ugyanígy biztosított magának városi pénzügyi intézetet és pedig teljes sikerrel.

Ennek az egyházi pénzügyi intézetnek minden lelkész egy-egy szerve kellene hogy legyen, nagyobb egysége az egyházmegye még nagyobb egysége az egyházkerület lenne megfelelő szerveivel. Ha azután

ez a pénzügyi szervezet minden egyházkerületünkben kiépítettnek és nagyobb egységbe foglaltattnak: ez szinte kiszámíthatatlan előnyökkel járna, igen nagy erőgyarapodásunkat jelentené.

Ennek a pénzügyi szervezetnek a hatáskörébe kellene utalni a tűzbiztosítást, sőt általában a biztosítást mint u. n. önbiztosítást, mely egymagában is jelentős jövedelmet eredményezne, melynek az előfeltételei éppen az egyházi ingatlanoknál, helyi szétszórt-ságuknál fogva is leginkább megvannak.

A megfelelő anyagi eszközök nélkül a legszebb célok, a legnemesebb törekvések is sokszor sikertelenek maradnak.

Egyházi közéletünknek egyik kivételesen nagy-értékű tényezője már azt a gondolatot vetette fel, hogy istentiszteletre szánt helyiségeink építésénél a költséges tornyoknak az építését mellőzni kellene, hogy a lelki gondozásra szükséges helyiségeket felépíthessük. — Mily erősen élhet az ő lelkében anyagi nyomorúságunk tudata és a lelki gondozás szükségére, hogy ezért még tornyainkat is feláldozná.

Csakugyan minden lehetőséget meg kell tennünk, hogy meglevő erőinket összeszedjük, megszervezzük, ha élni, ha céljainkat megvalósítani akarjuk.

dr. Tóth Lajos,
egyházkerületi tanácsbíró.

Közélet

Idegen mentalitások.

Az idegen mentalitás illusztrálására elmondom, hogy a világháború idején, mint tifuszos beteg, katonatisztekkel feküdtem együtt egy barakk-táborban. A monarchia minden nácioja képviselve volt ott. Magyar egyedül én voltam. Bajom senkivel sem volt, csak egy civilben osztrák orvos-növendékkel, aki még gyógyulásom rovására is (vagy talán épen azért?) állandóan izgatott, idegesített és bántott. Ha észrevette, hogy németül nem értem valamelyik bosszantó kifejezését, latinra fordította, ha úgy sem értettem, szótárt vett és „mátyárrul“ akart kellemetlenkedni minden áron.

A sok közül például ezek a legfeltűnőbbek: „Ti magyarok, roppant külön, utálatos és érthetetlen nép vagytok. Nektek nem jó ügy, hogy Wien, hanem Bécsnek mondjátok, a szlovákokot tótnak, a szerbet rácnak, az oroszokat muszkának és így tovább! Ausztriához tartoztok, mégis külön pénzt, postabélyeget és honvédséget kívántok! Miért! Oh, milyen utálatosak vagytok!“

Ezek jutottak az eszembe, mikor a minap két baptista beállított hozzám azzal, hogy meghívják engem az ő összejövetelükre. Azt feleltem nekik, hogy míg ők kerülik a mi templomunkat és gyülekezeti istentiszteleteinket, meghívásukat nem vehetem egyébnek, mint képmutatásnak (és oreátlanságnak is bátran mondhattam volna, azt hiszem?).

Ők az felelték, azért nem jönnek a mi templo-

munkba, mert nem akarják a református híveket megbotránkoztatni. De hát miért nem gondolják maguk azt, hogy megörvendeztetnék ezzel a reformátusokat? — szoltam én...

Denique, mikor kívül voltak, azt mondták a velük találkozó, egyházunk tanítójának, hogy én visszautasítottam a meghívásukat és ezzel őket mintegy arcul vertem, de hát így szenvedett Jézus is és így illik nekik is tisztókat betölteniök!...

Aztán uccasarkokon tárgyalják, hogy azért nem jönnek a mi istentiszteleteinkre, mert ott nem lehet a pap beszédjébe belekiáltani, hogy az pedig nem úgy van kérem, mert azt én más-képen és pedig jobban tudom.

*

Mennyire nem magyaros mentalitásra és nem keresztyénies jellemvonásra vall az eféle eljárás, amelyre nézve a szektáknak receptjük és módszerük van. Ezt nem lehet azzal elintézni, hogy szektakérdés nincs, csak mi csináljuk az által, hogy beszélünk róla!

Természetesen nem kell a helyzetet sötétebbnek és veszedelmesebbnek festeni, mint amilyen, de nagyon vigyázóknak, nagyon becsületeseknek, nagyon hűségesekeknek, erősen hitben és szeretetben járóknak, sok önzetlen jót cselekvőknek, szóval különbeknek kell lennünk, a Krisztus követésében, mint a futkározó atyafiaknak, mert még így is csak haszontalan szolgák leszünk, hiszen csak azt tesszük, ami a kötelességünk! (Luk. XVII., 10.)

Nem lehet tagadni, hogy a szekták most minden módon harcolnak ellenünk. A lupus et agnus meséje mintájára a lupus szerepét szeretnék megjátszani velünk szemben. Legyünk résen, hogy ne sikerüljön nekik és hadd legyen igaza a kis Horváth bácsinak, aki azt mondja: hogy ha szekták nem volnának, még kevesebbet tennénk egyházi ébredésünk érdekében.

Ha pedig valahol baj van a szektárius mozgalmak miatt, ne menjünk ráadásul doronggal neki egyházunk vezetőinek: papnak, tanítónak, presbiternek, hanem inkább siessünk segítségükre a kétségtelenül veszedelmes, idegen mentalitással szemben.

Szamoskér.

Kósa Béla.

Irodalom

Református valláskönyv. Az S. H. S. király-sági református egyházmegye megbízásából szerkesztették: Agoston Sándor, Kovácsy Sándor, Szabó Zoltán. Második kiadás. Feketics, 1927. Kis 8° 144 l. Ily természetű könyveknél szinte példátlanul izléses kiállításban jelent meg a második kiadása ennek a kitűnő vallástani kézi- s egyben vezér-könyvnek, amely azt a merész föladatot vállalta és oldja meg igen szerencsésen, hogy kilenc zsebfölmű kis ívre összetömörítve az elemi és alsóbb középiskolai vallástani anyagát fel-dolgozza. A könyv rendszerében s itt-ott mondani-

valóiban természetesen az S. H. S. egyházmegyei sajátos szempontjai és szükségletei érvényesülnek, azonban a csonkamagyarországi katechetikai gyakorlat és irodalom így is rendkívül sok hasznát veheti. Sőt nem egy tekintetben követendő példaképpen állíthatja önmaga elé! Nagyon jó útmutatást nyújt pl. a Bibliának a hitoktatásban való módszeres feldolgozására s a mellett kiválóan alkalmas arra (sokkal inkább, mint bármely más ma forgalomban lévő hasonló természetű munka), hogy felnőtteket, különösen *áttérőket* is tájékoztasson vallásunk és egyházunk legfőbb elvi és történelmi kérdéseiről, meg a jelenüknek legfontosabb tudnivalóiról. Az „áttérők katechismusa” is, ez a sürgős, nagy szükséglet, egészen hasonló formában és módszerrel volna megoldandó (ri.)

Dicsőség Istennek! *Versék. Irta és fordította Vargha Gyuláné. Második bővített kiadás. „Fébé” Budapest 1927. 8° 254 lap.* Mindenki örülni fog a verskötet második kiadásának, aki szereti a tisztalevegőjű evangéliumi vallásos lyrát s ismeri és tiszteli a Vargha Gyuláné bizonyágtévő életét, munkáját és költészetét. Ezek a formailag kivétel nélkül tökéletes, tartalmilag pedig végtelenül bensőséges, meleg s olykor igen vallásos költemények a magánosan épülni és gyönyörködni akaróknak is számos áldott órát szerezhetnek. Fő hivatásukat azonban valóságos ünnepeken és összejöveteleken tölthetik be, amelyekre a legnagyobb részük ideális szavazati anyagot nyújt s kivételesen alkalmas arra, hogy úgy gyermekek, mint felnőttek között a bizonyágtévesnek egy különösen vonzó és szép módjává tegye és *emelje* a sokszor inkább elriasztó mint megnyerő formák között és tartalommal fellelépő „szavazást”. Vargha Gyuláné az a kötetű vallási, mint irodalmi tekintetben teljesen méltó magyar párja a Gerok világhírű „Palmblietter” ének, amelynek több gyönyörű darabját angenális átültetésben szintén adja. Örömmel olvassuk a fordítások között néhány fölséges Meyer Konrád Ferdinánd-féle vers pompás tolmácsolását is (közöttük az egyenesen csodás „In Harnesnächten“-t) — s legyen szabad e helyt kifejezni abbéli, imádsággal kapcsolatos reményünket, hogy a Vargha Gyuláné szent lantja nem fog addig elnémulni, amíg drága hitve-ének és költőtársának, valamint szintén gazdag költői erű többi családtagjainak segítségével meg nem ajándékoz bennünket egy minél teljesebb Meyer K. F. anthológiával. Ennek a nálunk még mindig nem eléggé ismert és méltányolt csodálatos svájci költő-géniuszának még a nem egyenesen vallásos vonatkozású költeményei is csak úgy sugározzák a Lélek hatalmát, az etikum és az aesthetikum tökéletes egységét. A magyar tolmácsolásukra pedig a Vargha-család — ha szabad így embernek beszélni — egyenesen predesztinálva van, nem is egy, de több okból. (ri.)

Halottaink

Sabatier Pál, francia református lelkipásztor, a legutóbbi években a strasbourg-i egyetem

egyház-történelemtanára, 70 éves korában elhunyt. Nevét *egy* könyve: az 1894-ben megjelent s azóta 45 kiadást ért *Vie de Saint François d'Assise* tette világhírűvé, amelyben az ősi hugenotta törzsből származott református theológus csodálatos beleéléssel és illatos finomsággal festi meg a katolikus középkor legnagyobb alakját, az umbriai „kis szegényt”. A protestáns tudományosság méltán hivatkozhatik erre a könyvre úgy, mint történelmi elfogulatlanságának és a nem protestáns kereszténység szublimis értékeibe való szeretetteljes beleérző képességének klasszikus bizonyítékára (amely egyébként protestáns oldalon nem áll egyedül, de amelynek példáját oda-túl hiába keressük). Sabatier jóformán az egész életét a Ferenc alakjának és korának tudományos tanulmányozásával töltötte el s ebbeli érdemeit kezdetben még XIII. Leó pápa is elismerte, áldását küldve neki az életrajzért — később azonban, amikor Sabatier igen erősen pártjukat fogta a modernistáknak, ugyanazt a könyvet X. Pius pápa már *indexre helyezte!* Tudományos tanulmányai az aktív lelkészkedéstől is korán elvonták s később az élete nagy részét Assisiben töltötte (amelynek díszpolgára is volt s amely érette halálakor hivatalos gyászt öltött), de jellemző, hogy a háború alatt, már hajlott korában, félretette tudós kutatásait és szülőföldjén a hadbavonult francia református lelkészek helyettesítésével foglalkozott. Az is érdekes, hogy — névrokonai, a vallásfilozófus Sabatier Ágost és a természetfilozófus Sabatier Armand mellett — ő már a harmadik Sabatier, aki nevével és (amazokat messze túlszárnyaló) világhírével dicsőséget szerzett korunkban a francia protestáns vallásos és tudományos szellemnek. Mindnyájunknak nagy tanítómestere lehet abban, hogyan kell a római katolicizmus igazi krisztusi értékeit — tehát mindazt, ami benne *nem* római, *nem* ultramontán, *nem* jezsuita — szeretettel és megértéssel megbecsülnünk. (ri.)

Csekey Dávid alsóvárad-i református lelkész, a barsi egyházmegye tanácsbírája életének 65-ik. házasságának 21-ik, lelkészi működésének 41-ik évében március 18-án váratlanul elhunyt. Az Úr kötözzé be a megsebzett szíveket.

Biczó Pál kosdi lelkész, e. m. tanácsbíró. életének 77-ik, lelkipásztorlásának 52-ik évében meghalt. Áldott legyen emlékezete!

Egy szegény ifjú története.

(Mikolay Pál segédlelkész.)

1928 márc. 11-én temettük el Nyírgyulajban a legnagyobb részvét mellett Mikolay Pál segédlelkész testvérünket.

Ha semmit nem tudtunk volna is, csak azt, hogy egy 25. életévében levő szép, kedves ifjú feküdt abban a gyászkoporsóban, ez magában is mély részvétet keltő lett volna.

Hátha ismerjük annak a 25 évnek a tör-

ténetét küzdemeivel, fájdalmaival és reményeivel együtt.

Mikolay Pál hasonnevű édesapja kisbirtokos, földművelő, noha az ő apja községi jegyző volt, de mert sok gyermeke volt, a legkisebbet már nem tudta taníttatni s ez így maradt földműves. Mikolay Pálnak szintén csakhamar nagy családja lett: nyolc élő gyermeket, özvegy édesanyját kellett kevés földje jövedelméből fenntartani és neveltetni. Azonban Isten fáradhatatlan szorgalommal áldotta meg és szépen haladt a háború kitöréséig, amely őt is elhívta a haza védelmére. Végigszenvedte a prsmysli vár ostromainak borzalmaival s annak elfoglalásával orosz fogságba került. Azután 6 évi keserves fogság következett nagyon sok szenvedéssel és megpróbáltatással. A gyermekek csak nehéz nélkülözések árán tudtak tanulni.

A középső fiú, Pali, szépapja példáját követte — aki őfehértói lelkész volt — theológus lett Debrecenben.

1926 szeptemberében nagy öröme volt az egész családnak: gyermekök, testvérök vállain palástartva hirdette az Isten ígését. Nemcsak az anyagi nélkülözések megszűnését jelentette ez, hanem legszebb vágyaiknak, reményeiknek a beteljesedését is. Kabán lett segédlelkész, ahol úgy a hívek, mint főnöke, rövid idő alatt megszerették buzgó, lelkiismeretes munkálkodásáért, szelíd magaviseletéért.

Az öröm azonban három hónap múlva ismét bánattá változott: az erősnek látszó ifjú testet sorvasztó betegség támadta meg úgy, hogy szolgálatát is félbe kellett szakítania. Hazajött szüleihez, hogy akik kisebb korában olyan féltő gondokkal és odaadó szeretettel nevelték, azoknak az ápolása hátha győzedelmeskedhetik a kór felett. Már úgy látszott, hogy valóban így is lesz: szépen haladt a gyógyulása, erősödött, mindnyájan a legjobbat reméltük. Közbejött azonban egy nagyobb fokú mellhártyagyulladás, amely teljesen legyengítette. Azután már hiábavaló lett minden gondozás, az ifjúság rózsáinak a színét a láz pirossága váltotta fel, míg aztán ez is elmúlt s márc. 10-én éjjel csendesen elaludt.

Kedves Testvérünk, te már megnyugodtál, te már valóságban látod a hitnek jutalmát ott, ama boldogabb hazában. Óh, vajha szüleidnek a lelkébe is mielőbb beköltözne a teljes vigasztalás a reájok mért nagy csapás után, hogy ők is el tudják mondani:

„Az Úr adta, az Úr elvette, áldott legyen szent neve érette!” Ámen.

Pataky László,
ref. lelkész.

Különfélék

Érettségi kormánybiztosok. A vallás- és közoktatásügyi minisztérium ez évi rendes érettségi vizsgálatokhoz a pápai főgimnáziumba Kovács

Andor dr. egyetemi tanárt, a sárospataki főgimnáziumba Nagy József pécsi egyetemi tanárt, a debreceni főgimnáziumba dr. Maday Gyula budapesti gimnáziumi tanárt, a leánygimnáziumba Mitrovics Gyula dr. egyetemi tanárt, a hajdúböszörményi gimnáziumba Fröhlich Károly budapesti leánygimnáziumi tanárt, a hajdúnánási reálgimnáziumba Kiss Ferenc egyetemi tanárt, a karcagi gimnáziumba dr. Papp Károly egyetemi tanárt küldte ki kormánybiztosokul.

A debreceni vallásoktató lelkészek szülői értekezletet tartottak március 27-én délután az Oratóriumban. Dr. Danesházy Sándor imája után Papp Imre elnök üdvözölte a szép számmal megjelent szülőket és felkérte dr. Ferenczy Gyula nyugalmazott egyetemi tanárt előadásának megtartására. Az előadó „Krisztus és a család” címmel tartott értékes előadást, melyet több hozzászólás követett. A hozzászólások folyamán az egyik édesanya kárhoztatta a festett arcú, rövidszoknyás, bubifrizurás anyákat, akik képtelenek a keresztyén nevelést és példaadást megadni gyermekeiknek. Végezetül Kántor József mondott zárómódságot.

A debreceni Bethlen Gábor Kőr egyetemi istentiszteletén, március 25-én d. e. 11 órakor az Oratóriumban, Hegedüs Kálmán segédlelkész hirdette az ígét, az egyetemi ifjúság igen szép számú részvétele mellett.

Doktorráavatás. Komjáti Aladár ózdi missziói lelkészt március 17-én Szegeden az államtudományok doktorává avatták.

A beregi egyházmegye rendes tavaszi közgyűlését április 11-én d. e. 9 órai kezdettel tartja Vásárosnaményban.

Az Ispotály-templomban vallásosünnepély volt március 25-én d. u. 5 órai kezdettel. Bibliát olvasott és imádkozott Nagy Sándor segédlelkész. Predikált Kolozsváry Kiss László lelkész. Felolvastott Felker János lelkész. Szavalt Besse Miklós. Énekelt Ajtay Éva és Törös Károly. Utóimát mondott Molnár Ferenc lelkész.

A debreceni Keresztyén Ifjúsági Egyesület március 25-én d. u. 6 órakor a Dóczy-intézet dísztermében jól sikerült tea-estélyt rendezett.

Nagyheti áhitatok lesznek a ránk következő nagyhéten a Nagytemplomban d. u. 5 órakor és a Kossuth uccai templomban, valamint este 8 órakor a KIE. rendezésében az egyház tanácstermében.

A debreceni református egyházmegye március 29-én d. e. 9 órai kezdettel tartotta tavaszi rendes közgyűlését a Kollégium dísztermében. 28-án a közgyűlést megelőzőleg előkészítő értekezlet volt. A közgyűlést magas szárnyalású beszéddel F. Varga Lajos nagyrabéi lelkész, az egyházmegye esperese nyitotta meg. A közgyűlésen tárgyalás alá került a debreceni egyház új szervezeti szabályzata is.

A Magyar Advent Templom javára március 19-én a lágymányosi református egyház anyagilag és erkölcsileg jól sikerült művészestélyt rendezett gazdag műsorral.

Anekdótákat kérek. A debreceni hittudományi kar éléről két kiváló professzor távozott a jelen tanév második felének elején. *Dr. Erdős József* nyugalombavonult, b. e. *Sass Béla* siri nyugalomra tért. Több évtizedes munkájukkal mind a ketten belenőttek az iskola történetébe és az ifjúság szívébe. Mind a kettőjükéről sok kedves apró történet forog közszájon. Ezeket és az általuk másokról elmondott történeteket óhajtom összeszedni és a jövő számára megőrizni. Szeretettel kérem tehát mindazokat, akik ilyeneket tudnak — bármily jelentékteleneknek lássanak is —, kegyeskedjenek a kedves apróságokat papírra vetni és hozzám elküldeni. Szíves szeretettel és tisztelettel *Nagy Sándor* főgimnáziumi vallás tanár Debrecen, Kolégium.

Református keresztyén hitünk. Ezzel a címmel jelent meg Nyáry Pál pécsi református lelkész konfirmációi kátéjának második javított kiadása. Ennek a kátének már első kiadását nagy örömmel üdvözölték a bírálók. Második kiadásban tekintetbe vette a szakkritika tanácsait a szerző. Így indul útjára a második kiadás, hogy ne csak konfirmándusaink lelki javát munkálja, hanem az áttérőket is, kiknek ugyancsak nagyon alkalmas segédkönyvül szolgál. Kapható a szerzőnél. Darabja 80 fillér. Nagyobb rendelésnél árkedvezmény.

A „Magyar Protestáns Irodalmi Társaság“ március 27-én d. u. 1/26 órakor a református theologia disztermében irodalmi estélyt rendezett. Megnyitóbeszédet mondott dr. Ravasz László elnök: előadást Pröhle Vilmos egyetemi tanár és Szilády Zoltán egyetemi magántanár tartottak. Az irodalmi estély végén a Társaság évi rendes közgyűlése ment végbe.

A szentpéterszegi református gyülekezet egyhangulag Fekete Gusztáv derecskei vallás tanító lelkészt hívta meg lelkipásztorának. Isten áldása legyen a gyülekezeten és az új pásztoron egyaránt.

A sárandi református egyház szép ünnepély keretében paláttal ajándékozta meg lelkipásztorát, Nagy Lajost. Ez alkalommal ünnepi beszédet Vadon Béla derecskei lelkipásztor mondott.

Az árpádtéri református templomban szépen sikerült vasárnap délután volt március 25-én, vasárnap d. u. 2 órakor, igen nagy érdeklődés mellett. Gyülekezeti órák után Bibliát olvasott és imádkozott Hegedüs Kálmán segédlelkész. Prédikált vitéz Huszár Endre tabori lelkész. Énekelt a csapókeri református elemi iskola IV. o. énekkara. Kulcsár Ferenc tanító vezetése alatt. Orgonaszólót adott elő Füleki Kovács Mihály orgonista-kántor. Szavalt Buchwald Béla és ifj. Benyhe Imre.

A Kossuth uccai paróchiális kör református Nőegylete március 28-án délután 5 órakor tartotta rendes heti összejövetelét a DEMKE. disztermében. Bibliát magyarázott ez alkalommal Baja Mihály lelkész. Madar Zoltán segédlelkész felolvasott.

Az apácaszakállasi gyülekezet március 25-én iktatta be lelkészi állásába megválasztott pásztorát, Nemes Kálmán. volt somorjai lelkészt. A beiktatást Balogh Elemér püspök végezte.

A szirmal református gyülekezet március 18-án, volt lelkipásztora helyébe Derencsényi István miskolci segédlelkészt választotta meg meghívás útján lelkészének.

A kaposvári református egyház 1928 szeptember 1-én nyitja meg egyelőre 20 leány részére berendezett nevelőintézetét. Az intézet „Gróf Bethlen Margit református nőnevelőintézet“ nevet fogja viselni.

A makói református Nőegylet március 22-én este szép és jól sikerült műsoros teaestélyt tartott.

A szegedi presbyterium 27 pályázó közül a kántor-tanítói állásra egyhangulag Árokszállásy János volt máramarosszigeti kántort választotta meg.

Negyvenéves lelkészi jubileum. Mosonyi Sándor, a felsősomogyi református egyházmegye legidősebb lelkésze március 18-án ülte meg Kadar-kúton negyvenéves lelkészi jubileumát. Az ősz lelkészt ez alkalommal az egyházmegye és egyház-községe lelkes ünneplésben részesítette.

A pápai főiskola kebelében működő ifjúsági egyesületek részére dr. Darányi Kálmán, a főiskola volt gondnoka 240 pengőt adományozott.

A Soli Deo Gloria Református Diákszövetség április 15-én Budapesten, a régi képviselőház nagytermében nagyszabású ifjúsági ünnepélyt tart, amelyen dr. Hepp Viktor amsterdami kálvinista egyetemi tanár fog előadást tartani „A kálvinizmus világhivatása“ címen.

Biblia az uccai árusító pavillonokban. Az Idegenforgalmi, Beszerzési, Utazási és Szállítási r.-t. nagyfőntosságú újdonsággal lepte meg a közönséget, amennyiben pályaudvari és uccai árusító pavillonjaiban ezentúl a „Könyvek könyvét“, a Bibliát is árusítja. A társaság árusítóhelyein a katolikusok részére pedig a Brit és külföldi Biblia Társulat kiadványait tartja raktáron.

Tájékoztató a debreceni református tanítóképzőintézetbe való felvételtől. A tanítóképzőintézet I. osztályába teljesen ép testalkatú, erős szervezetű, egészséges, 14 évet betöltött, négy középiskolát végzett növendékek vételnek fel, akik 18 évesnél nem idősebbek, jó zenei hallással, jeles vagy jó osztályzatú bizonyítvánnyal bírnak. A 14 évet be nem töltött, a 18 évet betöltött tanulóknak korengedélyt hat hónapra a Püspök úr ad. Elégséges osztályzatú tanulókat csak kivételesen vesz fel a tanárkar, amelynek joga van a jelentkezők közül a jobbakat kiválasztani s a gyengébb bizonyítványúakat visszautasítani. A létszám az I. osztályban 35. A tanárkarhoz címzendő felvételi kérvényeket június 25-ig kell beadni az igazgatóságnál a következő mellékletekkel: 1. Születési anyakönyvi kivonat; 2. IV. oszt.

KUN JÓZSEF késműves és műköszörűs Debrecen, Széchenyi-utca 1. sz.

ról szóló bizonyítvány, amennyiben ez még nem volna meg, a folyamodás idején: félelvi Értésítő; 3. újraoltási bizonyítvány; 4. tanítói pályára való alkalmatosságot igazoló orvosi bizonyítvány; 5. jótéteményeket kérő tanulók-nál szükséges vagyoni és családi állapotukat feltüntető községi bizonyítvány, amely a lelkész által is aláírandó. Az előjegyzett növendék felvétele csak akkor lesz végérvényes, ha a kollégium orvosi és zenei vizsgálatot sikeresen kiállotta. Az intézet V. évfolyamú, tanítói és kántori oklevelet ad. — Az internátusba 106 növendék vehető fel. A díjak jelenleg a következők: I. f. 4 P, II. f. 12 P, III. f. 24 P egész évre. Máltánylást érdemlő esetekben a kollégiumi péztár a bentlakásból kiszorult növendékek részére havi segélyt ad. A növendékekkel az intézetben felügyelő tanár lakik, aki egzsersmind velük is étkezik. A tápintézetbe 132 növendék vehető fel. A díjak egész évre a következők: I. f. 36 P, II. f. 108 P, III. f. 204 P, IV. f. 300 P. Tandíjat protestáns tanulók nem fizetnek. Másvallásúak tandíja 32 P. Mellékdíjak minden tanulóra nézve 22 P. A bentlakási díjat, a tandíjat és mellékdíjat félévenként, a tápintézeti díjat negyedévenként kell fizetni, vagy máltánylást érdemlő esetekben havonként. Minden növendék tartozik az internátusba a következőket behozni: 1 párna, 2 párnahaj, 1 paplan, 2 paplanlepedő, 2 ágylepedő, 2 törülköző, 1 ágyszerítő, 4 ing, 2 hálóing, 4 lábravaló, 6 zsebkendő, legalább 2 öltözék ruha, 50 cm.-nél nem magasabb záros láda. A mosást mindenki saját költségén végzeteti. Debrecen, 1928 márc. hó 30. *Református tanítóképzőintézet igazgatóság.*

A szerkesztésért és kiadásért felelős a laptulajdonos:
Dr. KUN BÉLA.

Postatakarékpénztári csekk száma 143,916.

Schuller Sámuel

szobafestő, mázólo és tapétázó mester
Debrecen, Simonffy u. 25. Telefon 806.

Templomfestést vállal.

Költségvetés díjtalan.

Szép és jó munkáért ezüst éremmel kitüntetve.

A szakértő biztonságával vásárolhat mindenki

Kardos László

vászon-, fehérneműek és kelengye üzletében
Debrecen, Kossuth-u. 9. Alapítva 1831. évben.

Legnagyobb vászonüzlet!

Jó minőség! Szabott árak! Nagy választék!

SZÁNTÓ JÓZSEF

papi-, úri- és egyenruhakészítő szabó-cég

Hódmezővásárhely, Fő-tér (saját ház).

Számos elismerőlevél művészi, jó munkáért.
Éremkitüntetések különböző kiállításokról.

Legcélsezerűbb ajándék lelkész urak részére a palást.

REV. SÁMUEL HORVÁTH
416 TENTH AVE., BOX 448
HOMESTEAD, PA.

1928. jan. 4.
AMERIKA.

Igen tisztelt Szántó úr!

A Brownsvillei egyház nőegylete általam küldi el a megrendelt palást árát, hogy az meglepetés legyen lelkészüknek. Kérem, hogy a rendelést haladéktalanul megküldeni méltóztassék a brownsvillei lelkész címére:

Rev. Barnabás Dienes,
307 Spring Str. Brownsville, Pa.
U. S. of America.

Kiváló tisztelettel:
HORVÁTH SÁMUEL.

REV. GEZA KOROCZ
180 HOME AVENUE
TRENTON N. J.
U. S. A.
AMERIKA.

Igen tisztelt Szántó úr!

A trentoni magyar református egyház presbitériumának megbízásából az alábbi kéressel fordulok Önhöz.

A külön papíron feljegyzett méretek szerint sziveskedjek az én részemre egy rövid papi tógát övvel; egy palástot, valamint egy nadrágot és egy papi főveget készíteni s a darabokat lehetőleg március 10-ikéig utánvétellel megküldeni a fenti címre.

Előleget nem küldünk, mert nem ismerjük az árat. Arra kérem Önt, hogy a levél vétele után, sziveskedjék azonnal munkába adni a megrendelést s azonnal megírni, hogy miibe kerülnek a megrendelt darabok, hogy a megérkezéskor már tisztában legyünk azzal is, hogy mennyi vámot kell fizetnünk.

Egyháza mról csak annyit írhatok, hogy ez magyar Amerikának legnagyobb egyházközsége s a hűveimnek az az óhaj-tása, hogy a március 15-iki newyorki Kossuth-szobor leleplezése már az Ön által küldött díszes papírúrában jelenhessek meg.

Amint a méretekrl látni méltóztatik, elég testes ember vagyok. Ide csatolok egy fényképet is.

Megjegyzem, hogy a méretek inch szerint vannak, épen azért ide csatolok egy amerikai mérőszalagot is s erről majd Ön lemérheti centiméterrel a szükséges adatokat.

Abban az édes reményességben, hogy a ruhákat minél hamarabb ki méltóztatik küldeni, honfitársi szeretettel vagyok Trenton, N. J. 1928 január 30.

KOROCZ GÉZA,
református lelkész.

Lelkész és Tanító urak!

Tekintettel a mai nehéz anyagi viszonyokra,
az eddigi 6 havi hitel helyett

12 havi részletfizetés mellett
készíték

papi és polgári öltönyöket, palástokat,
női szabóságomban kosztümöket, felöltöket és
mindennemű nőruhákat a legizlésebb kivitelben,
jutányos árak mellett.

TEGDES JÁNOS

női és férfiszabó Debrecen, Péterfia-u. 42. sz.

Debreczeni István

órásmeister
Debrecen, Péterfia-u. 8.

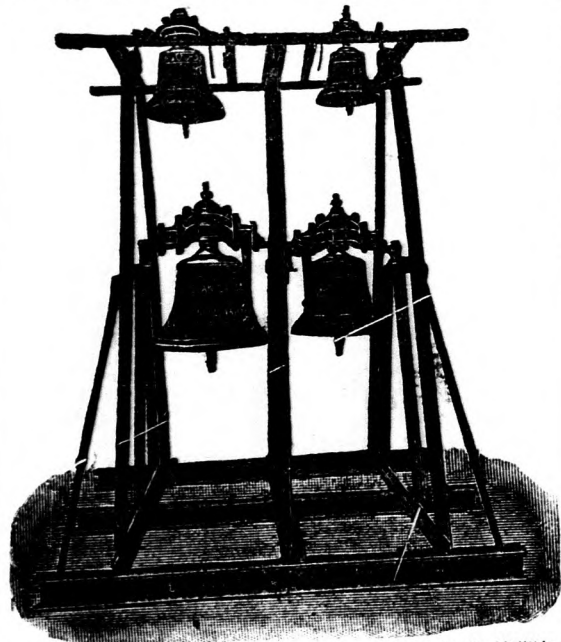
Speciális órák javítása

Mindenemű órák raktára.

Az 1926. évi debreceni iparkiállításon díszoklevéllel, a budapesti és székesfehérvári orsz. kiállításon aranyéremmel kitüntetve.

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang-ércöntőde, harangfelszerelés és haranglábgyár
BUDAPEST, VI, FRANGEPÁN-UTCA 77. SZ.
(Saját házában). A nyugati pályaudvartól induló BUR vasúti „ÓR-HÁZ” megállóhely A) B) C) J) kocsikkal. Telefon: Lipót 913-53.

Az 1900. évi párisi világ, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton a m. kir. kormány által díszoklevéllel, az 1927. évi budapesti, székesfehérvári és szentesi kiállításon a nagy aranyéremmel kitüntetve. — Számos egyházi elismerőlevél.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

Kitűnő fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.

Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, disznóölő-kések, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15-48.

„Méliusz”

könyv-, zenemű-, papir- és írószekereskedés
DEBRECEN, FERENC JÓZSEF-ÚT 26.
Telefon: 2-70.

Református ifjúság húsvéti és konfirmációi ajándékul

kiválóan alkalmas

Dr. Erdős Károly: Az én vallásom

című izlées kiállítású könyvecskéje, mely tartalmánál és beosztásánál fogva legnagyobb öröme szolgál minden református ifjúnak és felnőtt egyháztagnak.

E könyvecske kemény, aranyozott felirással ellátott kötésben 56 filléres áron kerül forgalomba, hogy mindenki részére megvásárolható legyen.

Tartalomjegyzéke:

A konfirmált református egyháztagság imádsága.
Fohászok.

Hétfőn	reggel	ima.
Hétfőn	este	„
Kedden	reggel	„
Kedden	este	„
Szerdán	reggel	„
Szerdán	este	„
Csütörtök	reggel	„
Csütörtök	este	„
Péntek	reggel	„
Péntek	este	„
Szombat	reggel	„
Szombat	este	„
Vasárnap	reggel	„
Vasárnap	este	„

Úri imádság.

Apostoli hitvallás.

Tízparancsolat.

Bibliai helyek.

Mi a reformáció?

Református hit és jellem.

A kálvini reformáció hatása hazánkra.

Református egyházunk mai helyzete.

Imádságok Úrvacsora vételekor.

Dr. Erdős Károly: Fohászok „Az én vallásom” című könyvből. Ára füzve 26-—fillér.

Konfirmációi könyvkiadványaink:

Nagy István: Debreceni konfirmációi kis káté 20 fillér.

Dr. Halmi János: Református keresztyén kis káté, konfirmációi, ismétlőiskolai, valamint összevont vallásitanítás céljára 1-— pengő.

Soltész János: Konfirmációi káté református növendékek számára 40 fillér.